

Velké problémy snad nebyly, slabým článkem je doprovodný a volný program

Rozhovor s programovým ředitelem festivalu a odborným pracovníkem NIPOS-ARTAMA Janem Julínkem

Tohle je tvůj první Jiráskův Hronov, kdy máš jako programový ředitel na starosti vše včetně seminářů...

Ano a lehce mě překvapilo množství pobíhání v před-

večer a první den Jiráskova Hronova. Pořád se něco předává, doplňuje. Někam jsem se musel opakovaně vracet. No, mám docela slušně naběháno. A poprvé jsem měl pověstné vystoupení před seminaristy, to je kapitola sama pro sebe. Do poslední chvíle jsem nevěděl, co budu říkat, protože jak říká Milan Strotzer, všechno měli v té

brožurě. Nakonec to snad seminaristi vzali, za což jim děkuji.

Věčné téma, semináře. Opět ubylo seminaristů?

Byť se Hronovem nese, že počet seminaristů je výrazně nižší, tak pokles vůbec nebyl tak dramatický. Semina-

risté ubývali už v minulých letech. Ale řada jich letos přijela poprvé a snad s sebou příště vezmou kamarády, kteří sem zase poprvé zavítají. Letos tu bylo přes 170 seminaristů, což je slušné číslo. Pořád je to největší vzdělávací akce v republice. Potřebujeme i pomoc samotných seminaristů, pokud budou spokojeni a budou o seminářích povídat ve svém okolí, věřím, že zase začne účastníků přibývat.

Jsi v rámci své práce na Jiráskově Hronově na něco opravdu pyšný?

Jsem moc rád, že se podařilo přivést mima Radima Vizváryho, o kterého jsme stáli už loni. Ale co se podle mě opravdu povedlo, bylo společně s novým vedením města Hronova udržet skvělou atmosféru. Pokud mi někdo něco netají, tak snad nenastaly žádné významné problémy. A pokud nějaké byly, řešily se s úsměvem. V tak velkém organismu vždy nějaké problémy vznikají, ale všichni to řešili s nadhledem a nálada byla skvělá. Nevím, nakolik je to moje zásluha, ale jsem rád, že se to povedlo, protože jsme pro to dělali všechno.

Je nové vedení města nakloněno divadlu? Jaká s ním byla spolupráce?

Pan starosta otevřeně říká, že není divadelník, že je manažer, ale rozhodně tady všichni Jiráskův Hronov a Jiráskovy slavnosti, jak jim říkají místní, chtějí a chtějí je rozvíjet. Už v červnu a červenci jsme začali pracovat společně na příštím, jubilejním 90. ročníku. V září budou další schůzky.

Všiml jsem si, že mezi divadelníky hledáte pomoc se

sloganem k příštímu ročníku. Samozřejmě ještě nemáme podrobnou koncepci na papíře. Ale třeba pomoc se sloganem je krok k další interakci s účastníky. O to se moc snažíme už nyní. Neustále chceme, aby se do dění na Jiráskově Hronově zapojovali, aby soutěžili, posílali fotky. Chceme, aby naši práci komentovali, a to nejen pochvalně, ale i kriticky.

A jaká kritika se tedy k tobě letos dostala? Co z tvého pohledu se nepovedlo nebo nelíbilo účastníkům? Slabým článkem je doprovodný a volný program. Toho jsme si vědomi a určitě na tom budeme pracovat. Třeba stan za radnicí už kapacitou nestačí, zejména na pohádky. To musíme vyřešit. Prostě něco udělat se stanem, parkem.

Nemáš pocit, že se tu odehrávají dva paralelní festivaly? Jeden s hlavním programem a dejme tomu stanem za radnicí a druhý v parku? Je to jedno z témat, které se neslo třeba čtvrtěním Hyde Parkem. Mluvil jsem o tom se starostou města, mluvili jsme o tom i na organizačním štábu. Místní to takhle nevnímají, vnímají to tak festivaloví hosté. Město ani NIPOS-ARTAMA nechtějí, aby to tak bylo. Na tom musíme zapracovat. Na přelomu září a října by měla být hotová první verze koncepce Jiráskova Hronova, v ní by už nějaké nápady měly zaznít.

Nemůžu se nezeptat a tahle otázka tu bude ještě dlouho. Jsou ubytovací kapacity a kapacity města vůbec schopné pojmout takovýto festival? Je tlak na to to řešit a je chuť to řešit?

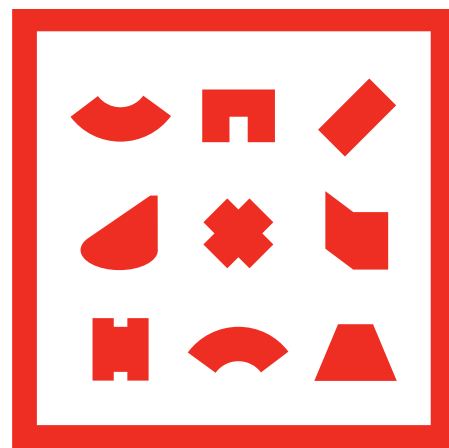
Chuť řešit to je. Rozumíme

vedení města, že nemá finance na investici do nějakých nových ubytovacích nebo hracích prostor, které budou využity devět dní v roce. To si žádná radnice neobhájí. Snaha hledat řešení tu je. Vylepšili jsme alespoň taxi-službu, která pomáhá lidem, kteří bydlí v delší vzdálenosti od Hronova. Sonduje se mezi podnikateli, zda by v Hronově neposílili ubytovací služby a udrželi je i přes rok, protože město samo podnikat v ubytování nechce. Tuhle cestu hledají, ale je to spíše otázka na vedení města.

Letos jsi tady ve dvojroli programový ředitel a režisér a principál souboru, který zde v hlavním programu má svou inscenaci. Nepocituješ jistou schizofrenii a dokážeš se souboru i festivalu věnovat?

Nepocituju a dokážu se se věnovat naplno festivalu. Lidé v SemTamFóru jsou velmi samostatní a schopní. Dokážou se na představení nachystat a já už jsem jenom do počtu. Samozřejmě s nimi jsem na prostorové zkoušce v Jiráskově divadle, ale jinak to nechávám na nich.

Martin Rumler

Jiráskův Hronov

Ojebad Praha: Odborná porota

Nejradši bychom si povídali o divadle

Rozhovor s Ottou Linhartem režisérem, hercem a scénáristou souboru Ojebad

Co bys řekl souboru D.R.E.D., ve kterém také účinkuješ, coby předseda poroty na krajské přehlídce amatérského divadla?

„No, podívejte se; vy děláte to obrazivý divadlo, to sugestivní, jde vám to vobčas do surrealismu. Ale jde o to, že každý rok jde o něco jiného, každý rok je tam jiná myšlenka, ale je to prostě hrozně špatně čitelný, a my potřebujeme něco, co tam bude čitelný, a pokud to nemáte čitelný, tak vůbec nevím, proč se s tím divadlem obtěžujete,“ není to, co bych řekl. Tohle by řekl průměrný porotce – to o nečitelnosti. O tom, že jsme mu nedali žádné pomůcky a návody, aby to mohl lépe přečíst.

A jak je to se souborem Ojebad? Vymezujete se cíleně i s ním?

Kdyby to bylo cílené vymezení, tak je výsledek ještě mnohem zlejší. Pokud jde o první podnět, tak to mohlo být opravdu vymezení, ale pak se z toho stalo něco úplně jiného. Ale hlavní cíl to není – to by bylo ve výsledku hrozně vyprázdněné. To by bylo ve stylu Zdeňka Izera, jak parodujeme porotce, ale o to nám fakt nešlo. Chtěli jsme tomu dát tak trochu štábní kulturu.

Vraťme se k prvnímu impulzu. Co tě přimělo začít psát scénář k Odborné porotě?

Byla to zkušenost z festivalu Modrý kocour. Poté, co Petr Haken přestal být šéfdramaturgem a hlavním pořadatelem, předal to Mariu Kubašovi. A ten, navzdory tomu, že je neúspěšným studentem DAMU, že je pedagog na ekonomce, úplně zapomněl na jakákoli pravidla, která by měla odborná porota mít. Bral tam lidi, kteří nic nerespektovali, které to otravovalo. Byl tam jednou herec Honza Hájek a ten říkal, že šlo o jeho nejhorší zkušenost v životě. Tehdy jsme tam byli s inscenací Restaurant na konci vesmíru. A strhali nás nádherně! Byla to naprostá destrukce. Neříkám, že to byla dobrá inscenace, ale destrukce to byla parádní. Spoustu replik, které nám tehdy řekli, jsme použili v Odborné porotě. Tam si to vyloženě užívali. To bylo ježdění po ještě horké mrtvole. A z naštvanosti jsem se rozhodl, že napíšu Odbornou porotu, že bude o nich, o tom, jak se to má dělat. A uděláme to ještě tak, že to bude pocta amatérskému divadlu. Navíc jsme měli spoustu zkušeností. Oskarův táta (Vladimír Hulec, divadelní kritik – pozn. redakce) projezdil snad všechny přehlídky, proseděl na nich mládí. Já už s divadlem jezdím taky 15 let. Zároveň jsem studoval pod panem profesorem Janem Císařem. Během přípravy hry jsem narazil na Císařovu příručku. Říkal jsem si, že se z ní dodržuje hovno. Císař sice nikdy nebyl antikomunista, ta věc byla vydaná v 1985, navzdory tomu ale

ten text vůbec nezestárl a vyjma jedné věty je totálně apolitický. Spousta z porot se s tím textem nikdy neseznámila, navíc funguje obsazování míst v porotách na zakázku, chybí kontinuita. Byl jsem třeba nadšený, když jsem byl na Mladé scéně v Ústí nad Orlicí. Tam byl Petr Váša, Vladimír Fekar, Jiřina Lhotská... to bylo něco úžasného. Rozborové semináře tam byly vynikající. Další roli hrálo to, že podle mě nikdo zatím téma „odborných porot“ v amatérském divadle nepoužil. To, že jsme se na Hronov dostali s Odbornou porotou, pro mě bylo obrovským překvapením, ale je super, že jsme do města, kde Petr Lébl přišel o panictví, mohli přijet.

Jak tedy konkretizovat to, o co vám vlastně jde? Je to nastavování zrcadla? Konfrontace poroty? Seznámení s Císařovou příručkou?

My bychom si nejradši povídali o divadle. O tom, jaký má odborná porota smysl. Příručka profesora Císaře je celkem jednoduchá. Říká: je třeba vést dialog. Jak je v naší hře řečeno: zažil jsem několik porot, kterým nešlo o komentování, ale o hledání společných poznatků a diskuzí nad nimi. Byly to jedny z mých nejkrásnějších zážitků v amatérském divadle. Blbé je, že uražená osobní ješitnost bývá často zdrojem zlé krve. My si přitom chceme o divadle povídat, diskutovat. To je to, co se Odborná porota snaží říct. A taky proto, že Road to Nowhere je nejlepší skladba, která kdy byla nahrána a chtěli jsme, aby si ji diváci poslechli.

Kubák
porota
dlouhý
neodborné
obraz **CÍSAŘ**
parádní neví
neklau
balónek nuda
skvělý

Dobře našlápnutý začátek, který ale po pár minutách začíná být nezajímavý, cyklický, opakující se. Přitom potenciál je dobrý, stejně jako nápad. Protože některé poroty opravdu takhle fungují, což je paradoxní. Ale když si chceš z něčeho dělat legraci, tak to musíš umět a musíš to mít vystavěné. Což oni neměli. Použít cizí hlášky a cizí názory na jejich inscenaci s tím, že se tomu všichni budeme smát - nakonec se zasmějeme jednou, dvakrát, ale potřetí už to není zábavné. Konec byl rozcananý. Fungoval pouze hysterický monolog porotkyně s hekajicí Thálií. Dělat si legraci z improvizace, a přitom neumět improvizovat, je špatné. Kdyby to zkrátili na půl hodiny a nechali tam jen momenty, které jsou vystavěné a které dávají hlavu a patu, tak si myslím, že by to celku prospělo.

Naděžda

Dobře zabitý nápad.

Petr Vraný

Pro mě je vždycky důležité sdělení. To jsem hledala i v téhle inscenaci. Mám nápad, že to bylo o tom, že ať se hraje co se hraje, porota nemluví o představení, ale o tom, o čem sama chce. Ale to je moje interpretace, ke které jsem dospěla, protože jsem hodně chtěla. V tu chvíli mi ale vadí všechny „divadelní vstupy“ protože ty jsou vysloveně diletantské. A pokud to není to sdělení, které jsem si vydedukovala, tak co je jejich sdělením? Baví mě postava prof. Císaře a oproti němu postavená porota, ale nepřčetla jsem postoj. Vymezují se vůči komu? Adorují Císařův text? Nevím.

Renata Vordová

Zleva: Pšenička, Hulec, Kubák a pani neznam...

Martin

Pěkně napodobovali Honzíka.

Paní Jana z Radotína

VOX
MUDRÍ!

OLDstars Praha: Iluze

Rozhovor se souborem OLD-stars

Existuje nějaký pevný bod v tom neustále se měnícím vesmíru?

Martin Leták: Dobrá otázka...
Kateřina Hrdinová: Ne.

Ondřej Kulhavý: Já myslím, že víra.

Martin: Myslím, že to „pevný“ si musí každý najít sám. A když to najde, tak je pak šťastný. Může to být úplně cokoli.

Je to tedy to samé, jako růžová čára nad obzorem?

Martin: Myslím, že jo.

Kateřina: Jo, může to být jakákoli věc, třeba i růžová čára nad obzorem.

Kde je vaše místo na světě?

Ondřej: V divadle.

Daniel Toman: Proboha... Já si na ten „kámen“ asi ještě nesesdl. Rozhodně to nedokážu tahle vypálit. A to platí, i co se týče minulých dvou otázek. Je to věc, na kterou asi každý máme svůj názor, a stejně tak divák si musí hledat každý sám, co to znamená konkrétně pro něj. My jsme to naschvál úplně nedefinovali. Je to otevřené interpretaci, a to je také cílem.

Maria Bláhová: Podle mě je to o klidu v sobě samém.

Martin: S „místem na světě“ se váže nějaká jistota, kterou člověk najde, a ta jistota mu dává klid.

Co pro vás bylo na zkoušební Vyrypajevova textu vůbec nejtěžší?

Martin: Dramaturgie.

Kateřina: Přesně tak. Na začátku jsme museli strávit několik sezení po hospodách, abychom se shodli na tom, jak to celé vidět. A po pravdě nám to nešlo. Každý měl po přečtení jiný názor. Bylo to zvláštní. Čekala jsem, že to všichni pochopili stejně jako já.

Martin: Rozborem jsme strávili asi měsíc. Vždycky se objevila další a další věc, která vyvolávala konflikty. Pořád zas a znova jsme rozklíčovali všechno, co v tom textu je. Nakonec jsme si všechno rozkreslovali na velké papíry a navzájem si to škrtali. Háдали jsme se strašným způsobem.

V čem jste se nejvíc rozcházel?

Kateřina: Myslím, že v otázce lásky. Co pro koho znamená a taky jak to funguje v určitém věku. Jestli se člověk dokáže v osmdesáti zamilovat stejně jako ve dvaceti. Jestli je to natolik silné, aby překopal svůj dosavadní život.

Ondřej: Dost jsme se rozcházel v otázce smrti Sandry. Zda bylo silnější, že ji miluje její platonická láska, kterou ona milovala celý život, nebo to, že se dověděla, že jí její muž celý život lhal. Což ale nebyla pravda.

Kateřina: Ondrovi totiž přišlo super, že takhle umře s dobrým pocitem, že ji miluje láska jejího života. My mu tvrdili, že je to naopak a silnější je zrada manžela. Ondřej: Tak samozřejmě je to špatná a dobrá zpráva zároveň.

Maria: Ale ta láska mezi ní

a Albertem byla platonická, nebyla naplněná. Neměla za sebou těch padesát šťastných let.

Tak jak vidno, Iluze klade otázky neustále.

Daniel: Ano. Ale na druhou stranu jsme si určili, co je v textu „základní pravda“.

Kateřina: A to je co? (Všichni smích)

Daniel: Bavili jsme se o různých alternativách a výkladech. Původní text je rozdělený jinak, než jsme ho dělali my. Někdy jsme měnili postavám, kdo co říká. Museli jsme najít nějaký klíč a v rámci dramaturgie jsme do toho zabředli takovým způsobem, že jsme byli na premiéře překvapení, že se tomu lidi i smějí.

Musí být láska vzájemná?

Kateřina: Myslím si, že nemusí. A že v téhle hře je to dokázané. Člověk může být zamilovaný třeba do více lidí, nemusí to být opěťované. Láska může být na více stranách klidně nevzájemná. Ale je samozřejmě hezké, když vzájemná je.

Martin: Teď se mi vrací ty diskuze a jak jsme se hádali...

Daniel: Já s tebou vlastně nesouhlasím. Láska je pro mě něco, co vzniká vztahem. Ta platonická zamilovanost je zamilovanost, ne láska. Tím vůbec nechci ubírat na intenzitě prožitku, to vůbec ne.

Kateřina: Počkej, ale když jako Sandra miluješ celý život Alberta, tak ti přijde, že to není láska? Vždyť tam i říká, že její život byl

naplněný láskou k němu, a přitom žila s někým jiným.

Maria: Ale lásku k Albertovi dává manželovi, takže prakticky...

Martin: To ale narážíš na to, co pro koho láska znamená. Albert se do ní v podstatě zamiluje, pokud za lásku považuješ to vzplanutí na konci života.

Kateřina: Ale já se nebavím o vzplanutí. Já se bavím o lásce k někomu, která nemusí být opětovaná. Já prostě souhlasím s tím, co píše Margaret na konci svého dopisu.

Daniel: Já ne. (smích)

Vít Malota

igelit mindfuck
geniální kouzlo
citovátočivé
bolest
láska
mlčení úžasný
pravda

Mě to oslovilo hodně – co se týče lásky, neopětované lásky a podobně. Na mě to mělo opravdu velký dopad. Láska je tvrdá věc.

Milan Hábl

Tlačení na pilu.

Karolína

Bavili jsme se o tom, jestli by nestálo za to pozvat tuhle inscenaci na náš festival Modrý kocour. Kdyby se to hrálo pro umělecké školy, tak tam jsou lidé citliví, tam by holky brečely. Ale na gymplu by se zřejmě citům bránili. Záměrně se brání citům, protože se jich bojí. Což je skvělé, protože takhle inscenace je přesně o zakrývaných citech. Takže by to i středoškoláky zasáhlo tam, kde by mělo.

Petr Haken, starej kocour

Netrvalo to hodinu, ale deset minut.

Divačka dezorientovaná v čase

Moment, kdy se rozplývají iluze

Čtyři mladí lidé, kteří vypráví příběh čtyř starých lidí. V průběhu představení vstupují do rolí těchto postav, vystupují z nich, referují o nich ve třetí osobě a skrze to předávají téma, které je každodenní i osudové zároveň. Nečtu to tak, že by se hrálo o stáří. Hraje se o smrti - o tom, co se stane, když svou každodennost konfrontujeme s tím, že je konečná. Člověk stojí sám před vesmírem. V ten moment se rozplývají iluze - i ta největší z nich, že člověk může dohlédnout na druhý konec vesmíru a být si tak jistý, že mu rozumí. Drama Ivana Vyrpajeva toto téma řeší skrze příběh dvou manželských párů, kteří na smrtelné posteli reflektují svůj život. Těch padesát dva let manželství je podstatným faktem, který umocňuje osudovost příběhu. Je možné takovou osudovost uvěřit mladým hercům? Řekl bych, že soubor OLDstars si s tím poradil nejlépe jak mohl a vytvořil inscenaci, která onen pocit, že člověk stojí sám před vesmírem, dokáže zprostředkovat.

K tomu, aby mohli mladí herci představovat starce a bylo to uvěřitelné, je zde přirozeně zvolen prostředek zcizení. Před zraky diváka herec do role vstupuje a

vystupuje z ní. Inscenační klíč všemi možnými způsoby zviditelňuje, že herec je představitel, nikoli postava sama. Zároveň to, co herec nemá možnost představovat svými hereckými možnostmi, zde obstarává inscenační koncept. Herecká výpověď v situaci je jen jeden z řady komponentů - těmi dalšími jsou promluvy vypravěče, hudba, scénografické prostředky, řazení scén, celý rámeček inscenace. Není to z tohoto pohledu divadlo založené na herci, ale divadlo založené na konceptu. Je to zcela na místě, právě z toho důvodu, že koncept dovolí hercům uvěřitelně hrát o výše zmíněném tématu.

Od konceptu jako divák chci, aby vymezil rámeček, ve kterém se pak má odehrávat jevištní dění. Zajímá mě to dění. Zde mám chvílemi před očima hlavně koncept a chvílemi, s postupem představení koncept ustupuje do pozadí a divadlo se děje. Koncept je narozdíl od jevištního života mechanický a tak jsou zde momenty, kdy tato mechanická život na jevišti okleští, místo toho, aby na jejím základě mohl vyrůst.

Monology na mě vyskakují jako okna na počítači - některé postavy jsou zapnuté, ostatní jsou minimalizované na liště. Princip je vždy stejný, jen se obměňuje. Promluva postavy k druhé postavě, do toho hlas vypravěče, postupně větší dialogičnost, více akce a jednání se scénografií. Ke skutečně otevřenému dialogu a jednání však dochází málokdy. Často spíše než jevištní dění vyplývající z příběhu, sleduji těžký úkol herce odehrát reakce na monolog toho druhého. Jevištní akce se také někdy stane jen ilustrací hlasu vypravěče. To jsou momenty, kdy je fyzická přítomnost herce konceptu spíše na obtíž.

Jinak jsou však karty rozdány velmi chytře a funkčně, právě protože dovolují, aby právě tito lidé mohli skrze divadlo mluvit o právě tomto tématu. Z představení odcházím s pocitem, že jsme si asi rozuměli a že jsem souboru vděčný za to, že to téma otevřeli.

Jan Mrázek

RECENZE – OLDstars Praha:
Iluze

Dramatizovat si život

Dvě věci mě na hronovském uvedení inscenace pražských OLDstars mrzí (přičemž nezkuším, jaké důvody k těmto skutečnostem vedly). Zprvu, že se nenašel komornější prostor: ve Volyni jsme o jeho důležitosti poměrně obsírně mluvili a tady se najednou hraje v tom nejméně komorním z hronovských sálů. Zadruhé, že na ni připadl sobotní termín, takže zůstane mimo pozornost notné části postupně se rozpouštějícího festivalového publika a například i Problémového

Clubu: tady by totiž bylo opravdu o čem mluvit.

Vyrypajevova hra je pozoruhodná. Pracuje s celkem banálním výrazivem (překladatelka Tereza Krčálová k tomu v jednom rozhovoru poznamenala, že si Vyrypajev záměrně pohrává s žánrem romantických telenovel či nekonečných seriálů), ale daří se jí načrtnout dost nelítostný portrét neupřímnosti lidských vztahů a koroze lásky. Nabízí se hledat paralely s dvojicí inscenací pražské Činohry 16–20, jež se v posledních dnech objevily coby profesionální hosté v inspirativním programu – a jež se rovněž věnovaly patologii lásky. Všechny tři spojuje silný důraz na text, Bergmanův *Život loutek* navíc sdílí s Vyrypajevem komplikovanost sebezpytu. A obě inscenace (to jest Páclův Bergman a Kulhavého Vyrypajev) potom mají společný generační posun v obsazení: Zuzaně Černé do role Bergmanovy Kateřiny nějakých deset let chybí zcela nesporně z logiky děje, Vyrypajev (ač píše v retrospektivě o párech osmdesátníků) počítá s herci středního věku. V mých očích z tohoto srovnání vychází inscenace *Iluze* jako jednoznačný vítěz. Ten paradoxní kontrast je tu funkč-

ní a zjevně záměrný, texty vesměs významově naplněné. Díky tomu je ta psychologická analýza funkční a emocionálně působivá, aniž by ve skutečnosti někdo z herců o emocionalitu nadbytečně usiloval: hraje se vlastně celkem uvolněně, s nadhledem a odstupem. A až překvapivě se hercům daří překonat neduhu prostoru a Čapkárnu energicky utáhnout.

I napodruhé na mě inscenace souboru OLDstars udělala velký dojem. Škoda občasných vizuálních kliše (na rozvěšený igelit, který se v závěru velkolepě strhne, jsem si po dvoustém dvacátém užití zejména v amatérském divadle stihl již vypěstovat slušnou alergii, a ani ty brýle upomínající na cenzurní proužky v bulvárních časopisech jsem neviděl poprvé ani podruhé) – jinak inscenaci pokládám za jeden z vrcholů letošního Hronova. A v tom portrétu intelektuálů, kteří ve vztazích zároveň nepatřičně racionalizují, zároveň podléhají iluzím a zároveň (řeceno s Vyrypajevem) si život moc dramatizují, jsem se, přiznávám, poznal až nepříjemně. A i když to nebylo zrovna povzbudivé, vřele za tuto ránu na komoru děkuju.

Michal Zahálka

SemTamFór Slavičín: Jak jsem vyhrál válku

Pan režisér si občas rval vlasy

*Rozhovor s představitel-
em seržanta Transoma Janem
Kroulem*

Poslední představení 89. JH přineslo zalidněnou inscenaci zalidněnou tzv. špenáty. Mezi nimi významnou roli hraje hostující Jan Kroul, kterému režisér Jan Julínek před rozhovorem velmi důrazně nařídil, aby nemluvil o svém domácím souboru, ale o SeTamFóru Slavičín. Což tento disciplinovaný voják dodržel...

Jste sice hostující herec, ale hrál jste jednu ze zásadních rolí. Takže předpokládám, že jste byl u projektu od začátku?

V SemTamFóru jsem už jednou hostoval ve hře Past na osamělého muže. Takže se s Honzou známe, a navzdory tomu, že už jsem jednou hostoval, pozval si mě podruhé, abych zahrál seržanta v inscenaci Jak jsem vyhrál válku. K tomu si přizval ještě další tři členy mého domovského divadla, propojilo se to se souborem SemTamFóru a udělalo to takovou pěknou kombinaci, takový pěkný koktejl, kolektiv, který fungoval.

Jakým způsobem inscenace vznikala? Muselo to být dosti složité...

Pro SemTamFór, který má profesionální sekci, byl tohle návrat k amatérským představením, která už předtím v SemTamFóru vznikala a párkrát hostovala i na Jiráskově Hronově. Máte pravdu, že ta příprava byla dosti složitá, hlavně logisticky. My jsme z Havířova dojížděli do Slavičína, jeden kluk ještě dojížděl z Olomouce, ale zkoušelo se vždycky ve Slavičíně o víkendech. Zkoušky

byly od rána do večera. Bylo to dosti náročné.

To si dovedu přestavit. Asi taková kombinace zkoušení a mejdanu?

Ano, bylo to tak. Zkoušení nás velmi unavovalo, takže jsme šli na ten mejdan, kde jsme se opět unavovali, tak jsme zase šli zkoušet a vzhledem k tomu, že nás to unavovalo, šli jsme zase na mejdan. Takže to byla taková nekonečná smyčka.

Zeptám se na téma. Všichni jste poměrně mladí, takže už jste asi neměli povinnou vojnu?

Máme v ansámblu, který hraje tuhle hru, jen jednoho člověka, který byl na vojně, ostatní o tom vědí jen z doslechu. Takže když nám přivezli kostýmy a my se oblíkali do těch mundúrů, v podstatě nikdo nevěděl, jak se co pořádně oblíká a jak se co používá. Prošli jsme takovým krátkým, velmi neoficiálním školeníčkem, jak používat kostýmy a zbraně. A potom už to nějak fungovalo.

Měli jste nějakého odborného poradce?

Neměli jsme žádného odborného poradce. Říkali jsem si, že budeme vycházet z těch empirických zkušeností jednoho člověka. Jinak jsme se inspirovali nějakými vojenskými filmy.

Kromě smyčky, kterou jste vylíčil, prodělávali jste nějaký alespoň drobný vojenský výcvik?

Styl zkoušení Honzy Julínka je v podstatě částečný vojenský dril. Takže jsme si prošli skutečnou vojnu s panem režisérem. Tím pádem se nám do toho mnohem lépe vciťovalo.

Jsou taková hesla „Vojna není kojná“ a podobně. I když tenhle příběh je samozřejmě velká nadsázka. Jak vy dneska koukáte na profesionální vojáky, na tenhle vojenský dril? Myslíte, že dnešní vojáci jsou na tom podobně, jako bývali ti za války? Což asi žádná sranda nebyla.

Jak to bylo za války, nemůžu posoudit, tu jsem tak nějak těsně nestihl. Ale co se týče vojenské služby, myslím, že na vojně vznikalo tolik absurdních situací, že bych se nedivil, kdyby některé absurdity, které jsou v představení obsaženy, vycházely ze skutečných událostí. Protože vojna a vojenská logika přináší tolik absurdna, že se další absurdity vymýšlet nemusí.

Celá koncepce vychází z už osvědčené adaptace Milana Schejbalu. Takže předpokládám, že text jste měli daný a jen jste do něj doplňovali nějaké svoje špílce.

Je to tak, vycházeli jsme z dramatisace Milana Schejbalu, a ten to párkrát viděl. S tím, že jsme tam dodávali některé zcizovávky a další nápady, aby to mělo rukopis divadla, které to hraje a nebyla to jen kopie.

Kromě vojenského drilu jsou v představení také „choreografie“. Co bylo nejobtížnější natrénovat?

Protože nemáme vojenský výcvik, nejobtížnější bylo sesynchronizovat pochodování. Pochodovat s nadšením a přesně. Protože nejsme vojáci, tohle bylo pro nás nejtěžší. Aby to vypadalo, jak to má vypadat. I když je to parodie, alespoň to pochodování muselo být přesné, aby tam byl zachován vojenský

duch.

Byl na vás Jan Julínek jako ras, nebo jste si mohli vymýšlet vlastní improvizace?

Zpočátku na nás byl jako ras, abychom udělali nějaký základní tvar. A pak přišel pan režisér s tím, že teď tam dodáme ty blbosti... Tak jsme začali vymýšlet blbosti, začali jsme si s tím hrát. Ale to až poté, když ten tvar byl víceméně hotový. Nechával nás improvizovat, i když z toho měl občas hlavu v dlaních, občas si rval vlasy. A my s ním bojovali o to, co vyhodíme, a co tam necháme. Ale nakonec jsme se vždycky nějak dohodli.

I když je to chlapská záležitost jako celá vojna, o dívky jste nepřišli. Ty tam asi dodávaly zvláštní esprit.

Zaplatpánbu za ně. Za prvé proto, že jsou krásné, krásně nás doplňují, a nám se s nimi dobře hraje. Za druhé, po každém představení, protože je poměrně fyzicky náročné, takže propotíme celý kostým, si děvčata naše kostýmy rozeberou a vyperrou nám je. Ale to je až ten druhotný efekt.

Jak dlouho trvala příprava?

Přes logistickou složitost to nebylo tak hrozné. Se čtenýma zkouškami jsme začali někdy v listopadu, pak se to kolem Vánoc nechalo ležet, a od ledna se začalo zkoušet intenzivněji. Premiéru jsme měli v březnu. Takže jsme to dali dohromady poměrně rychle.

Kolikrát jste už inscenaci hráli?

Hráli jsme to dnes po šesté či po sedmé.

A máte s ní nějaké další plány?

Určitě. Protože SemTamFór funguje jako zájezdové divadlo, tak i tahle inscenace je zařazena do nabídky. Produkce nám vybírá hraní po republice. Takže určitě s tím budeme jezdit do všech koutů republiky.

Jana Sprová

Mě tohle téma moc nebere. Nic mi to neříká.

Hana

Já na vojně nebyl, tak to беру spíš jako takový obecný popis absurdity spojené s armádou.

Honza

Líbilo.

Jirka

Spíš pro kluky. I když dnes... nevím.

Alena

nuda
satira
absurdní
Chlapci-a-chlapi
pochodování
bordel
pabl
boží
kvéry

Vox
popu!?

RECENZE – SemTamFór Slavičín:
Jak jsem vyhrál válku

Válečným polem s humorem

Román Jak jsem vyhrál válku britského spisovatele Patricka Ryana je světoznámá satiricko válečná kniha, která staví svůj humor především na absurdních epizodkách, které potkávají prostého Ernesta Goodbodyho na cestě druhou světovou válkou. Právě kontrast prostého, až naivního pohledu Goodbodyho s válečnou realitou vytváří mnohdy až absurdní situace. Román staví oproti jiné známé válečné satiri, Hellerově Hlavě XXII, svoji hlavní zbraň na humoru a příliš se nesnaží komplexněji promlouvat o absurditách války. Jeho cílem je především čtenáře pobavit. Na stejné vlně se nese i stejnojmenný populární film režiséra Richarda Lestera, kde postavu Goodbodyho ztvárnil John Lennon.

Dramatizace Milana Schejbala a Hynka Boučka, která vznikla původně pro divadlo

ABC, umně vytěžila humorný potenciál předlohy a zároveň připravila pro inscenátory ornou půdu pro jevištní rozehraní gagů, které počítá s výraznou divadelní zkratkou, stříhem a užitím jevištního znaku.

Inscenace souboru SemTamFór Slavičín tuto vhozenou rukavicí přijímá a na mnoha místech naplňuje otevřenou nabídku divadelnosti tvaru. V těchto místech, kdy je použito divadelní zkratky, vyznívají gagy naplno a inscenace baví a má spád. Na mnoha místech je ovšem divadelní gag jaksi zbytečně natahován a ztrácí tak na údernosti (např. představení rodiny a roty italských partyzánů) a začíná trpět temporytmus představení. Vzhledem k epizodičnosti předlohy na sebe v mnoha místech jednotlivé „skeče“ nenavazují přímo a vzniklými průtahy trpí spád. Následkem toho místy může inscenace působit lehce monotónním dojmem. Myslím, že pročištění od těchto drobných průtahů (kam patří i příchody a odchody postav mezi jednotlivými epizodami) by inscenaci

prospělo.

Kde je inscenace silná, jsou herecké výkony. Jak představitel Goodbodyho, tak i celý zbytek jeho rot, ale i například představitelky nevěstek si představení evidentně užívají, umí tak zvaně „uplácírovat gag“ a najít pravou míru herecké stylizace (zejména představitel Transoma, Jan Kroul, je na jevišti v mnoha případech neodolatelný). Na večerní repríze sice byla znát lehká únava a snad možná i nervozita, a během celých 140 minut přeci jen docházela energie, v zásadě si myslím, že herectví a souhra jsou v tomto případě nosným prvkem celé inscenace.

Malý problém přichází v závěru, kdy do důsledně humorného tvaru vstoupí vážný prvek. Myslím, že toto náhlé zvážení není dostatečně dopředu připravené. Objeví se náhle a působí jako z trochu jiné hry. Dalo by se argumentovat, že ve válce může tragédie přijít odnikud a nečekaně, ale inscenace, tak jak je postavená, má do té doby ambici diváka především bavit a ne se hlouběji vyjadřovat k absurditám války. Tento problém jsem osobně cítil už v knižní předloze a je otázka, do jaké míry lze na jevišti závěrečnou tragickou tečku obhájit a dostatečně připravit tak, aby působila ve zbytku inscenace organicky a přirozeně.

Adam DoLežal

RECENZE – SemTamFór Slavičín:
Jak jsem vyhrál válku

Zachraňte vojína Goodbodyho

O této inscenaci jsem psal recenzi před měsícem. Hronovské recenze jsem se proto snažil zbavit – vzhledem k sobotnímu večernímu termínu, kdy už se řada kolegů v Hronově nevyskytovala, se mi to ale nepovedlo. A vzdor vyvinuté snaze jsem si ani nic moc jiného/nového po hronovské repríze myslet nezačal, dovolím si tudíž nabídnout reprint. Laskavý čtenář promine.

„Román Patricka Ryana Jak jsem vyhrál válku se za víc než půlstoletí své existence stal nespornou klasikou válečné humoristické literatury a i jeho dramatinizace z pera Milana Schejbal a Hynka Boučka je již ověřeným textem, který se nedávno po letech vrátil na jeviště příbramského Divadla Antónína Dvořáka. Pro divadlo se ovšem nejedná o apriori výhodný, okatě se nabízející materiál: román je psaný v ichformě a pracuje s principem, který literární teorie označuje pojmem nespolehlivý vypravěč. V tomto případě je tím vypravěčem vojenský důstojník Goodbody, který podává čtenáři svůj entuziastický výklad o svých válečných úspěších. Komika knihy spočívá v tom, jak mezi řádky vnímáme, o jakého neschopného naivu se jedná, s jakým opovržením a výsměchem s ním jedná všichni v čele s jeho vlastními vojáky a jakou nesmyslnou shodou náhod se mu daří ve vojenské kariéře postupovat dál a dál.

Tuto možnost by divadlo v ryzí podobě skýtalo pouze v případě, že by se kniha

inscenovala jako monodrama: rozehrávají-li se situace z knihy situačně, ochuzujeme se o primární zdroj komiky předlohy a zbudou nám jednotlivé groteskní výjevy z Goodbodyho nezasloužené vítězného tažení válečnou Afrikou a Evropou za druhé světové války. Ani to ovšem vůbec není málo a divadlo naopak skýtá možnost tyto výjevy rozehrávat s metaforickou vynalézavostí a bezmála kabaretním smyslem pro humor.

Tímto směrem se (v duchu dramatinizace) vydává i inscenace Jana Julínka – a to, podotkneme rovnou, se zřetelnými úspěchy. Celý soubor SemTamFóru má vytríbený smysl pro potřebnou nadsázku a zejména velký triumf nejen v představiteli majora Goodbodyho (Mikuláš Múdry), ale i trojice jeho spolubojovníků, kteří leckdy přebírají hlavní pozornost a dokonce i part vypravěčů. Pěkně vycházejí zcizující odsoky hudební i literární (včetně Jiráskovy Lucerny) [...]. Volyňské představení se vyznačovalo přesvědčivou energií a nasazením – ani ty ale nedovedly vždy zastřít jistou epizodičnost celku, jež je ovšem (jak už bylo řečeno) patrně neodstranitelnou vlastností výchozího materiálu.

Její následkem si potom (nerad) v hledišti kladu některé otázky. Třeba jestli některé situace přeci jen netrvají neúnosně dlouho. Jestli se (třeba ve scéně s plynovými maskami nebo s autem) výtvarný princip neokouká podstatně dříve, než přijde (tušená) pointa. Jestli není řečová vada Gibsonové až moc razantní na tak rozsáhlou plochu a jestli Arkdustův démonický smích, byť jistě míněný

parodicky, časem nepřejde v protivně mechanickou univerzální tečku. A jestli by celé věci neslušelo přeci jen přesnější tempo střihů mezi jednotlivými situacemi, zrychlení a lehké až středně těžké prokrácení: 130 minut se mi na takto anekdotický formát zdá přeci jen jako poněkud velkorysá délka s ohledem na to, že vztahy mezi Goodbodym a ostatními vojáky jsou od začátku nastaveny dosti čitelně a není příliš kam je gradovat.

SemTamFórské Jak jsem vyhrál válku bylo v mých očích nesmírně příjemným komediálním divadlem, u nějž jsem se mnohdy nahlas zasmál. Jen, zdá se mi, plynulo o něco povlovněji a trvalo o něco déle, než by mu v ideálním případě slušelo.“

O hronovské večerní repríze, jež měla oproti té volyňské výhodu celkem naplněného sálu (tu volyňskou poznamenal výlet velké části osazenstva do Krumlova), jen poznamenám, že se těšila příznivým reakcím, publikum se smálo a došlo i na potlesky na otevřené scéně. Víc nového si nemyslím.

Michal Zahálka

K divadlu jsem se dostal za trest

Rozhovor s Janem Holcem, novým uměleckým šéfem Divadla Petra Bezruče Ostrava

Do semináře HASIT přijel od pondělka jako Lektor Jan Holec, dnes už zkušený režisér, který první zkušenosti s divadlem sbíral i na Jiráskově Hronově.

Prý ses dostal k divadlu trochu nedobrovolně. Jak to bylo?

Je pravda, že jsem se k divadlu dostal za trest. Protože jsem byl na gymnáziu ve Vsetíně načapán za školou Miroslavem Urubkem, který tehdy vedl a stále vede studentský soubor při gymnáziu. On jako trest vymyslel, že mám přijít v pátek ve tři hodiny na divadelní zkoušku. Tehdy jsem především sportoval a veškerý volný čas věnoval sportu, takže jsem moc nadšený nebyl. Ale v pátek ve tři jsem přišel a už jsem tam zůstal. A od té doby se divadlem zabývám.

Ale cesta k profesionálnímu divadlu nebyla tak úplně přímočará. Studoval jsi předtím práva...

Ano, vystudoval jsem práva a v té době jsem ještě paralelně studoval politologii a mezinárodní vztahy, dělal bakaláře. Obojí na Karlově univerzitě. Když se na gymnáziu podávaly přihlášky na vysokou školu, ani mě nenapadlo, že bych se divadlem mohl zabývat profesionálně. To přišlo až v Praze, až po nějaké době.

Už na právnické fakultě jsi dal dohromady soubor (KOREK 2011), který měl hned s první inscenací velký úspěch. Dostali jste se tehdy až na Hronov. Bylo to pro tebe první setkání s JH?

Ten soubor vznikl proto, že jsem na právnické fakultě hledal možnost, jak a kudy se realizovat. Byla to přirozená potřeba. Tím se pro mě vytvořilo příjemné tvůrčí prostředí, kolektiv se zájmem o divadlo. A tehdejší adapta-

ce Erbenových balad ze sbírky Kytice byla vlastně mojí první režii. Na Hronov jsem ale jezdil už dřív. Poprvé jsem tady byl v roce 2004. Začali jsme sem jezdit se souborem z gymnázia, a někdy od roku 2007-8 jsem začal pravidelně jezdit na semináře. Takže je to nějakých patnáct let. Dvakrát jsem vynechal, tak asi mám za sebou třináctý rok.

Zajímalo by mě, jak to bylo se souborem Korek. Vydržel, nebo se po konci tvého studia rozpadl?

Ono to bylo tak, že jsem v době, kdy měla premiéru Kytice, už nastupoval na DAMU na režii. My jsme sice udělali nový nábor, pokračovali jsme v té partě, ale zároveň už i spolužáci končili školu, přicházely pracovní povinnosti. Já jsem se ocitl v prostředí DAMU a měl jsem možnost spolupracovat se staršími lidmi, takže jsem se vydal trochu jinou cestou. Byli sice nějakí zájemci o to, aby ta značka na právnické fakultě pokračovala, ale skončilo to jen několika pokusy, které nevedly ke zdárnému konci.

Mluvil jsi o tom, že jsi pů-

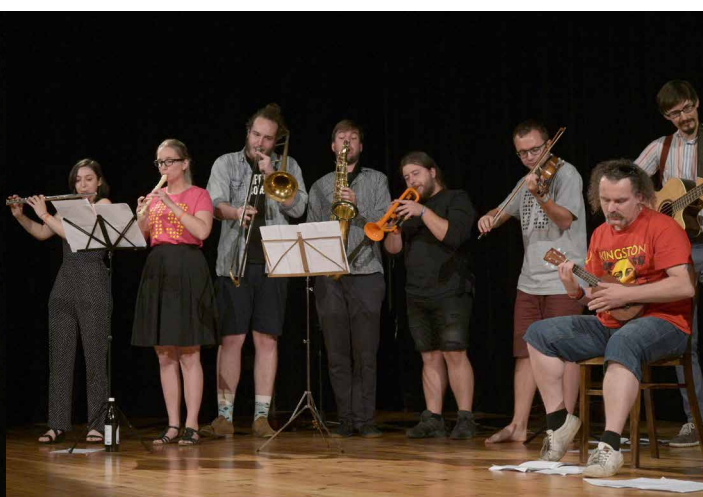
vodně nechtěl dělat divadlo profesionálně. Ale zjevně už za dob studií na právech tam nějaká tendence byla...

Přišlo to nějak přirozeně, nějak to ve mně dozrálo. A pak zasáhla náhoda. Seděli jsme s Miroslavem Urubkem, který mě k divadlu dotáhl, nezávazně jsme se bavili o různých věcech a on se mě z ničeho nic zeptal, proč se nepřihlásím na režii? Že to ve třiceti studovat nepůjde... A mně to v tu chvíli secvaklo v hlavě a za týden jsem podal přihlášku a udělal přijímačky.

To je tedy začátek divadelního příběhu Honzy Holce, který se dále vyvíjel přes soubor spolužáků u DAMU Spektákl, kteří společně na čas zakotvili ve Švandově divadle, pokračoval množstvím režii po celé republice a prozatím končí návratem do rodného kraje a nástupem do funkce uměleckého šéfa Divadla Petra Bezruče v Ostravě, kde na začátek sezóny připravuje Honza Holec první zdejší premiéru - Frankenstein - ve vlastní adaptaci a režii.

Jana Soprová

Ukázky ze seminářů U+H+D+NON+V

Redakce se loučí!

Redakce 89. Jiráskova Hronov 2019:

Redakce: Jana Soprová, Veronika Matúšová, Jan Švácha, Vít Malota, Martin Rumler, Jan Duchek, Jitka Šotkovská (recenze), Michal Zahálka (recenze), Ivo Mičkal (foto), Martin Kuncil (grafika a zlom), David Slížek (šéfredaktor)

Neprošlo jazykovou korekturou.

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.eu>

E-mail redakce: jhzpravodaj@gmail.com